

Фоменко В.Є.

студентка,

*Бердянський інститут державного і муніципального управління
Класичного приватного університету*

ДЕЛЕГУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ: ПРОБЛЕМИ ПОНЯТІЙНОГО ВИЗНАЧЕННЯ

Делегування повноважень є важливою складовою взаємовідносин органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, оскільки не порушує автономії місцевого самоврядування у визначених для виконання його власних повноважень межах та разом із цим є найважливішою формою економії людського та фінансового ресурсу, оскільки виключає при цьому обов'язковість створення наряду з органами місцевого самоврядування відповідних структур виконавчої влади держави. Але на сьогодні в законодавстві України відсутнє чітке визначення поняття «делегування повноважень», що стає перешкодою в процесі тлумачення норм діючого законодавства та неминуче призводить до певної понятійно-термінологічної плутанини, яка потребує наукового вирішення.

Аналіз чинного законодавства наочно свідчить про це. Зокрема, частина 3 статті 143 Конституції України наголошує на тому, що органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади [1], відтак термін «делеговані повноваження» використовується у тому випадку коли здійснюється вилучення та передача повноважень від одного органу управління до іншого в межах системи вищезазначених органів публічної влади.

Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» делеговані повноваження визначаються, як повноваження органів виконавчої влади, надані органам місцевого самоврядування законом, а також повноваження органів місцевого самоврядування, які передаються відповідним місцевим державним адміністраціям за рішенням районних, обласних рад [2], а Закон України «Про місцеві державні адміністрації», зазначає, що місцева державна адміністрація в межах своїх повноважень реалізує повноваження, делеговані їй відповідною радою [3].

Вищезазначене, однак, значно відрізняються за характером та змістом від загальноприйнятого поняття «делегування повноважень» в юридичній науці. Ю.С. Шемшученко у великому енциклопедичному юридичному словнику, дає визначення поняття делегування повноважень, як передачі повноважень на здійснення певної діяльності одного суб'єкта управлінських відносин іншому, яке супроводжується переважно тимчасовою зміною компетенції відповідних суб'єктів

управлінських відносин та відбувається у формі адміністративного доручення, а також є однією з адміністративно-правових форм забезпечення оперативності і підвищення ефективності управління [4, с. 129]. У юридичній енциклопедії, делегування повноважень розглядаються, як тимчасова передача своїх повноважень одними органами державної влади іншим органам державної влади або органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам та організаціям. В ній також наголошується на тому, що делегування повноважень у системі виконавчої влади має на меті досягти гнучкості управління і найраціональнішого поділу праці та її кооперації. Зазначається також, що делегування повноважень відбувається на підставі певного акта (наказу, розпорядження тощо) [5].

У деяких наукових дослідженнях делеговані повноваження, розглядають як надані законом окремі повноваження органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування, реалізація яких пов'язана із виконанням функцій виконавчої влади на місцях і у виконанні яких виконавчі органи місцевого самоврядування є підконтрольними та підзвітними відповідним органам виконавчої влади [6, с. 101]. В.А. Григор'єв, розглядаючи поняття делегування повноважень, робить акцент на тому, що воно може виступати як підґрунтя для виникнення подвійної природи органів місцевого самоврядування, а саме державної та самоуправлінської, однак зазначає, що держава фінансує здійснення делегованих повноважень, передає органам місцевого самоврядування відповідні об'єкти комунальної власності, чітко розділяючи їх на законодавчому рівні, що нівелює подвійну природу місцевих рад та їх виконавчих органів. Спираючись на проведений аналіз він зазначає, що делеговані повноваження не є власне повноваженнями органів місцевого самоврядування і в будь-який час можуть бути відкликані [7, с. 112].

Термін «делегування» слід відрізнити від термінів «надання» та «передача» повноважень. Так О.В. Мельник роз'яснюючи термін делегування в аспекті укладання адміністративно-правових угод зауважує, що на відміну від «надання» повноважень, яке характеризується як односторонній акт, який знаходить законодавче закріплення і полягає у вилученні повноважень з компетенції одного суб'єкта на користь іншого, «делегування» повноважень є двостороннім актом і передбачає згоду суб'єкта, якому делегуються повноваження, на їх виконання [8, с. 197]. Передача повноважень, в свою чергу, передбачає вилучення відповідного повноваження із компетенції органу що передає та включення до компетенції органу якому повноваження надаються. К.С. Шугрина визначає делегування, як надання державним органом належного йому права вирішення питань на один раз, на деякий час або на невизначений строк [9, с. 13], а В.В. Глухів розуміє термін делегування, як передачу завдання, влади або відповідальності,

постановку перед кимось цілі з одночасним наданням засобів для її досягнення і несення виконавцем відповідальності за якість результатів [10].

В Українській законотворчості привертають до себе увагу запропоновані у лютому 2008 року законопроекти: «Про делеговані повноваження» № 1472-1 та «Про порядок делегування повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування» № 1472, останній дає визначення делегованим повноваженням та окреслює їх, як ситуаційно, тимчасово або безстроково передані у відповідності із законом (делегування законом) або договором (делегування договором) органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування окремі повноваження або частина повноважень, які віднесені законом до компетенції іншого органу виконавчої влади або іншого органу місцевого самоврядування [11].

Таким чином, доопрацювання та прийняття цього закону, на нашу думку, стане важливою складовою взаємовідносин органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування та матиме позитивний вплив на процеси державотворення в Україні в цілому. З огляду на це було б доцільним «делегування повноважень» розглядати як надання права з вирішення того чи іншого питання, а також ресурсів необхідних для його виконання до органу який буде займатись вирішенням відповідного питання без суттєвого втручання в здійснення ним своїх повноважень. Таке розуміння поняття «делегування повноважень» сприятиме вдосконаленню механізму взаємовідносин, а саме процедури передачі та реалізації повноважень, що делегуються між місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show)
2. Закон України «Про місцеве самоврядування» від 21.05.1997 № 280/97-ВР Редакція від 11.08.2013, підстава 406-18. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97)
3. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 № 586-ХІV Редакція від 27.07.2013, підстава 365-18. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/586-14](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/586-14)
4. Юридичний словник-довідник / За ред. Ю.С. Шемшученка. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2004. – 203 с.
5. Юридична енциклопедія: В 6 т. /Редкол.: Ю70 Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.», 2001. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//http://leksika.com.ua/legal](http://leksika.com.ua/legal)
6. Лазор О.Д. Територіальна організація влади в Україні: Навчальний посібник / Лазор О.Д., Лазор О.Я., Чемерис А.О. – К.: Дакор, 2007. – 576 с.
7. Григорьев В. А. Эволюция местного самоуправления. Отечественная и зарубежная практика: Монография / В. А. Григорьев. – К.: Истина, 2005. – 424 с

8. Мельник О.В. Делегування повноважень у державному управлінні: проблеми законодавчого регулювання. Київ, 28 травня 2010 р. / О.В. Мельник. – К.: Національна академія державного управління при Президентові України, 2010. – С. 197.

9. Шугрина Е.С. Муниципальное право. Учебное пособие / Е.С. Шугрина. – Новосибирск, 2005. – С. 13.

10. Глухов В.В. Центр дистанционного образования «Элитариум». Санкт-Петербург, 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.elitarium.ru/2010/09/03/pravila_normy_delegirovaniya.html

11. Проект закону України «Про порядок делегування повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування» від 01.02.2008 № 1472 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.